

Oponentský posudek na diplomovou práci Moniky Šmidrkalové: *Sukcese vegetace na plochách po těžbě dřeva v oblastech borových lesů*

Práce se zabývá zajímavým tématem a předkládá celkem kvalitní data, která jsou většinou přiměřeně vyhodnocena a diskutována. Místy mám sice výhrady k jejich zpracování, ale za největší slabinu práce považuji skutečnost, že nedostatečně zohledňuje obecnější literaturu o sukcesi i o ekologii jehličnatých lesů. Úvod magisterské práce by měl být zároveň obecnějším rozkladem o problematice, víceméně literární rešerší. To zde Úvod ne zcela splňuje. Z obecnějších prací o sukcesi postrádám především asi nejlepší knihu Walker, del Moral (2003), připomněl bych i sice starší, ale pořád inspirativní knihu Glenn-Lewin et al. (1992). Speciálně o ekologii (včetně vegetační dynamiky) severských boreálních lesů existuje řada souhrnných knih, především ze Severní Ameriky. Citován je jen Freilich (2002). Časopiseckých prací je citováno dostatečné množství, ale řada jich je již staršího data. Existují i novější. Dost dlouho mně trvalo, než jsem se zorientoval v tom, jestli se práce zabývá skutečně sukcesí na pasekách jako takovou, nebo zahrnuje i jejich zalesnění. Jak jsem se posléze dopátral, jde o druhý případ. Vysázení dřevin nelze považovat za sukcesi, jak autorka správně zmiňuje, ale ne důsledně odlišuje. Postrádám trochu obecnější zhodnocení výsledků např. ve vztahu ke konvergenci vs. divergenci sukcese, zvláště v porovnání sukcese po těžbě a po požárech. Práce je psána stručným stylem, místy jsou poněkud krkolomné a nejasné formulace. Na položené otázky práce v zásadě odpověděla, tudíž lze konstatovat, že splnila svoje cíle. Hodnotil bych ji jako velmi dobrou.

Otázky:

Jehličnaté lesy nejsou přetvářeny lidskou činností jen v posledních několika stoletích (str. 1). Vliv člověka na ně je delší. Může k tomu autorka něco blíže říci?

Nelze paušálně říci, že těžbou dřeva se sníží množství živin. Prosím o vysvětlení, jak toto konstatování autorka myslela a jak to s živinami je?

Jak přechází klimaxové stadium opět do iniciálního v průběhu sukcese (str. 4)? Prosím o vysvětlení, jak to bylo míněno. Úvahy o klimaxu (str. 5) jsou velmi útržkovité a zjednodušené. Podrobná polemika, co je a co není klimaxem a jestli vůbec existuje, jistě neměla být náplní práce, nicméně bych rád slyšel, jak hledí současná ekologie na klimax?

Vedle těchto obecnějších otázek bych rád slyšel vysvětlení, proč bylo užito dvojí časové vymezení sukcesních stadií (str. 17-18). Jak byl počet snímků ve všech sukcesních stadiích a studovaných územích standardizován na stejnou velikost resp. počet? (str. 19). Určovala autorka rostliny, a speciálně mechorosty, sama?

Dílčí komentáře:

Formulace typu „faktor průkazně ovlivňuje složení vegetace“ jsou poněkud zavádějící (str. 50 aj.). Je samozřejmě možné napsat, že vztah je statisticky průkazný, to ale ovšem neznamená, že jde skutečně o funkční ovlivnění.

Definici sukcese na str. 4 nezavedl Freilich (2002) ale minimálně už Clements před sto lety. Čemu neměly být nikdy plochy „exponovány“ v primární sukcesi (str. 4)?

Ostružiniková stadia na pasekách bývají často tvořena i druhem *Rubus idaeus*, ne jen *R. fruticosus* agg. Nedovedu si představit, že by se tato stadia potlačovala „prořezávkami“.

Ve studiích Jonášová, Prach ze Šumavy se neporovnávaly paseky a těžba, ale plochy ponechané bez zásahu s pasekami (str. 5).

Podrobný popis lesních vegetačních typů považuji za zbytečný. Navíc se míchá do dvou subkapitol a dále se s lesními typy nepracuje.

Mapy pro orientační běh jsou docela užitečné, ale stáří porostů je asi lepší vyčíst z lesnických porostních map.

Grafy č. 1 a 2 nemají v absolutních hodnotách smysl, protože vycházejí z různého počtu snímků. Měly být použity průměrné počty na snímek. Leda, že by vycházely z výše zmíněné (a v práci blíže nepopsané) standardizace. Dost dobře si ale nedovedu představit, jak. S tím souvisí i odstavec v Diskusi týkající se rozdílu v počtu druhů mezi zkoumanými územími. Není zmíněn zřejmě nejvýznamnější vliv, kterým je různý počet snímků, ze kterých tyto sumární počty vycházely.

Dílčí ordinace snímků z jednotlivých sukcesních stadií (Grafy č. 18-22) považuji za nadbytečné. Proč autorka neoznačuje grafy jako Obr., jak je běžné?

Do Závěru už se většinou nepíše dílčí data.

Řazení druhů v tabulkách v Příloze mělo být pro přehlednost abecedně. Nelíbí se mi v daném kontextu použití termínu „diagnostické druhy“.

Karel Prach

5.9.2015